

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 458/2020-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej advokátkou JUDr. Alexandrou Machanovou, Mierové námestie 19, Senec, vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 75/2016 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKČIA], [REDAKČIA], o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júna 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 75/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z predloženej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 26 Cb 75/2016 sa sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne domáhala proti žalovanej obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], uhradenia finančnej sumy 655 € s príslušenstvom.

3. Sťažovateľka tiež tvrdí, že okresný súd v napadnutom konaní rozhodol rozsudkom sp. zn. 26 Cb 75/2016 zo 6. mája 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že jej žalobe vyhovel v celom rozsahu a zároveň jej súvisiacim výrokom priznal nárok na náhradu trov súdneho konania v rozsahu 100 %. Napriek tomu, že označený rozsudok okresného súdu bol sťažovateľke doručený 14. mája 2019, okresný súd ani po uplynutí zákonnej lehoty nedoručoval sťažovateľke doložku jeho právoplatnosti a vykonateľnosti a „zároveň nerozhodol ani o výške trov súdneho konania“, ktoré mu boli zo strany sťažovateľky vyčíslené už 14. mája 2019.

4. Sťažovateľka ďalej uvádza, že doložka právoplatnosti a vykonateľnosti predmetného rozsudku okresného súdu jej bola doručená až po opakovaných písomných žiadostiach 20. apríla 2020 napriek tomu, že označený rozsudok nadobudol právoplatnosť 14. júna 2019 a vykonateľnosť 18. júna 2019, pričom okresný súd až 21. apríla 2020 uznesením sp. zn. 26 Cb 75/2016 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) rozhodol o výške náhrady trov súdneho konania. V súvislosti s uznesením okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o výške náhrady trov súdneho konania, sťažovateľka poukazuje aj na to, že jej do dňa podania ústavnej sťažnosti „nebola doručená doložka právoplatnosti a vykonateľnosti tohto rozhodnutia, čo opäť odd'ahuje možnosť... uplatniť si tento nárok v exekučnom konaní.“.

5. Sťažovateľka poukazuje aj na to, že proti postupu okresného súdu podala do rúk jeho predsedu podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sťažnosť, ktorou sa domáhala odstránenia nedostatkov v postupe okresného súdu, najmä požadovala doručenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku okresného súdu a vydanie uznesenia o výške náhrady trov súdneho konania. Predseda okresného súdu na označenú žiadosť sťažovateľky reagoval upovedomením o spôsobe jej vybavenia sp. zn. 1 SprV 409/2020 zo 6. mája 2020

tak, že konštatoval jej dôvodnosť, za vznik prietáhov v napadnutom konaní sa jej ospravedlnil, pričom vzhľadom na skutočnosť, že v čase vydania predmetného upovedomenia boli namietané pochybenia v postupe okresného súdu už odstránené, neprijal žiadne opatrenia na ich odstránenie.

6. Na základe už uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v č. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo postupom Okresného súdu Bratislava I. v konaní vedenom pod sp. zn. 26cb/75/2016 porušené.

2. Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v sume 845,38 €... ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Právomoc ústavného súdu, relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania predbežne prerokuje

na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

12. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

13. Podstatou sťažostnej argumentácie sťažovateľky je namiatané porušenie jej základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v napadnutom konaní tým, že okresný súd včas nevyznačil doložku právoplatnosti a vykonateľnosti na rozsudku okresného súdu a že v primeranej lehote nerozhodol o výške náhrady trov konania. Sťažovateľka tiež tvrdí, že okresný súd do dňa podania ústavnej sťažnosti nevyznačil na svojom rozhodnutí, ktorým rozhodol o výške náhrady trov konania, doložku právoplatnosti a vykonateľnosti.

14. Vo vzťahu k prvým dvom okruhom námietok sťažovateľky ústavný súd uvádza, že z vymedzenej časovej postupnosti jednotlivých úkonov okresného súdu vo väzbe na okamih podania ústavnej sťažnosti vyplýva, že okresný súd si tieto povinnosti splnil ešte pred podaním ústavnej sťažnosti (11. jún 2020). V súvislosti s týmito námietkami sťažovateľky možno vo všeobecnej rovine uviesť, že pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. I. ÚS 41/02).

15. Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07, I. ÚS 269/2012).

16. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušovanie označeného práva ešte mohlo trvať (m. m. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 258/2012). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde], pretože konanie o takej sťažnosti už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (m. m. [redacted] proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

17. Keďže sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní, ktoré bolo na okresnom súde pred doručením jej ústavnej sťažnosti ústavnému súdu skončené vydaním uznesenia okresného súdu, a okresný súd tiež vyznačil a sťažovateľke doručil doložku právoplatnosti a vykonateľnosti na rozsudku okresného súdu, je zrejmé, že v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti na ústavnom súde tvrdené porušovanie sťažovateľkou označeného práva už netrvalo.

18. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky o včasnom nevyznačení doložky právoplatnosti a vykonateľnosti na uznesení okresného súdu poukazuje ústavný súd na svoju judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

19. Ústavný súd s prihliadnutím na namietanú dĺžku nečinnosti okresného súdu pri vyznačovaní doložky právoplatnosti a vykonateľnosti na označenom uznesení okresného súdu, ako aj na jeho predmet – rozhodovanie o výške náhrady trov konania – a povahu (neprivilegovaný typ konania), ako aj jeho výšku v danej veci neposúdil postup okresného súdu v hodnotenom období ako porušenie sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože nedosahuje takú intenzitu, ktorá by výrazne ovplyvňovala stav právnej neistoty sťažovateľky.

20. Vzhľadom na uvedené ústavný súd po predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti v tejto časti dospel k záveru, že podmienky na prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie splnené neboli, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

IV.

Záver

21. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu